

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни

“СТАТИСТИКА”

(для бакалаврів)

МАУП

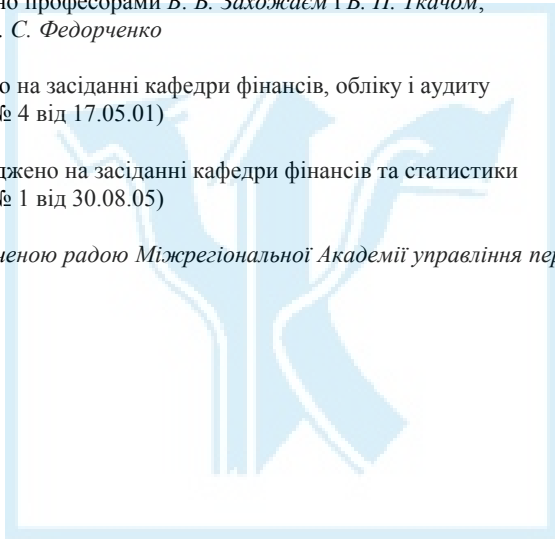
Київ 2005

Підготовлено професорами *В. Б. Захожай* і *Б. П. Ткачом*,
доцентом *В. С. Федорченко*

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, обліку і аудиту
(протокол № 4 від 17.05.01)

Перезатверджено на засіданні кафедри фінансів та статистики
(протокол № 1 від 30.08.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Захожай В. Б., Ткач Б. П., Федорченко В. С. Навчальна програма дисципліни “Статистика” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2005. — 28 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Статистика”, вказівки до виконання контрольної роботи, завдання для контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Важливою умовою ефективної роботи всіх фахівців, у тому числі й економістів, є оволодіння статистичними методами аналізу соціально-економічних явищ і процесів, уміння застосовувати їх на практиці.

Мета вивчення дисципліни “Статистика” — здобути теоретичні знання та набути практичних навичок кількісної та якісної оцінки соціально-економічних явищ і процесів.

У процесі навчання студент має дістати чітке уявлення про:

- суть і принципи побудови системи показників соціально-економічної статистики, її місце та роль серед інших статистичних дисциплін;
- статистичні методи оцінки конкретних соціально-економічних явищ і процесів;
- статистичні методи дослідження виробничих сил (населення й трудових ресурсів, національного багатства), загальних та кінцевих результатів виробництва (сукупного суспільного продукту, обороту суспільного продукту, національного доходу, валового національного продукту), праці (робочої сили і робочого часу, продуктивності праці), витрат виробництва, ефективності виробництва, соціальних умов життя населення;
- статистичне забезпечення прийняття управлінських рішень.

Після вивчення дисципліни студент повинен уміти:

- збирати статистичну інформацію про економічний розвиток підприємства, галузі, народного господарства в цілому, здійснювати її систематизацію і класифікацію;
- застосовувати методіку опрацювання інформації, її узагальнення та аналізу;
- самостійно використовувати дані про окремі види соціально-економічної діяльності, стан економіки, робити на їх основі узагальнення та висновки, приймати управлінські рішення.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“СТАТИСТИКА”

№ п/п	Назва теми
1	Предмет, метод і завдання економічної статистики
2	Класифікації і групування економічної статистики
3	Статистика населення і трудових ресурсів
4	Статистика національного багатства
5	Статистика валового суспільного продукту
6	Статистика робочого часу і робочої сили
7	Статистика продуктивності праці
8	Статистика оплати праці
9	Статистика національного доходу та валового національного продукту
10	Система показників життєвого рівня населення. Статистика доходів населення
11	Статистика споживання населенням матеріальних благ і послуг
12	Поняття і система показників ефекту й ефективності
13	Статистичний аналіз ефективності, моделі ефективності
14	Система національних рахунків. Використання системи національних рахунків для аналізу зв'язків в економіці. Моделі системи національних рахунків

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“СТАТИСТИКА”

Тема 1. Предмет, метод і завдання економічної статистики

Предмет економічної статистики. Теоретичні основи економічної статистики. Методи економічної статистики. Зв'язок економічної статистики з іншими дисциплінами навчального плану. Завдання статистики на сучасному етапі розвитку держави. Організація статистики в Україні.

Література [1; 2; 7]

Тема 2. Класифікації та групування економічної статистики

Поняття, види і функції статистичних показників. Класифікація галузей народного господарства, її значення. Склад і функції галузей матеріального виробництва. Склад і функції невиробничої сфери.

Найважливіші групування, що використовуються для дослідження економічного розвитку суспільства. Групування за регіонами, формами власності, видами діяльності. Використання комбінаційних групувань за класифікаціями. Система показників економічної статистики. Взаємозв'язок показників статистики та планування.

Література [1; 2; 4; 7]

Тема 3. Статистика населення і трудових ресурсів

Завдання статистики населення. Чисельність населення. Статистика складу населення за статтю, віком, соціальними групами, національністю, зайнятістю. Поняття і склад трудових ресурсів. Статистика природного руху населення і трудових ресурсів, статистика механічного руху населення і трудових ресурсів.

Поточні й перспективні розрахунки чисельності населення та трудових ресурсів. Показники зайнятості трудових ресурсів.

Література [4; 6; 7]

Тема 4. Статистика національного багатства

Поняття національного багатства. Значення вивчення статистики національного багатства. Показники обсягу, структури, динаміки національного багатства і національного майна. Статистика природних ресурсів. Система показників земельного, лісового фондів, корисних копалин, водних ресурсів, охорони навколишнього середовища. Поняття про оборотні фонди, їх склад та завдання статистики. Статистичні показники ефективності використання матеріальних ресурсів.

Статистика основних фондів. Сутність і класифікація основних фондів. Види оцінки основних фондів. Показники зносу й амортизації основних фондів. Показники використання основних фондів. Індeksi фондовіддачі. Баланси основних фондів.

Література [4; 6; 7; 10]

Тема 5. Статистика валового суспільного продукту

Поняття валового суспільного продукту. Статистика продукції промисловості. Натуральні й вартісні показники продукції промисловості. Методика визначення валової продукції, товарної та реалізованої промислової продукції. Статистика динаміки промислової продукції.

Література [3; 6; 7; 10]

Тема 6. Статистика робочого часу і робочої сили

Поняття робочої сили та робочого часу, їх статистичне вивчення. Показники чисельності, складу, руху та використання робочої сили. Аналіз використання робочого часу.

Література [3; 6; 7; 10]

Тема 7. Статистика продуктивності праці

Поняття продуктивності праці, її статистичне вивчення. Визначення рівня продуктивності праці в натуральному та вартісному вираженні. Показники середньогодинного, середньоденного і середньомісячного рівнів продуктивності праці. Продуктивність праці як фактор динаміки продукції.

Література [6; 7; 10]

Тема 8. Статистика оплати праці

Поняття оплати праці, її статистичне вивчення. Фонди оплати праці. Показники рівня та динаміки середньої заробітної плати.

Література [6; 7; 10]

Тема 9. Статистика національного доходу та валового національного продукту

Поняття національного доходу та валового національного продукту, їх статистичне вивчення. Методи розрахунку. Визначення структури національного доходу та валового національного продукту. Визначення національного доходу за рахунок окремих факторів.

Література [6–8; 10]

Тема 10. Система показників життєвого рівня населення. Статистика доходів населення

Система показників життєвого рівня населення. Статистика доходів населення. Склад і динаміка доходів. Диференціація населення за рівнем доходу. Моделі розподілу населення за рівнем доходу. Оцінка рівня реальних доходів.

Література [6–8; 10]

Тема 11. Статистика споживання населенням матеріальних благ і послуг

Статистика споживання населенням матеріальних благ і послуг. Аналіз статистики й динаміки обсягу і рівня споживання. Моделі споживання та їх використання у процесі аналізу життєвого рівня населення та ринку споживчих товарів.

Література [6–8; 10]

Тема 12. Поняття і система показників ефекту й ефективності

Поняття ефективності суспільного виробництва, її статистичне вивчення. Система показників ефекту та ефективності суспільного виробництва.

Література [7; 8; 10]

Тема 13. Статистичний аналіз ефективності, моделі ефективності

Система статистичних показників оцінки ефективності суспільного виробництва. Статистичне вивчення зміни ефективності суспільного виробництва. Фактори, що впливають на ефективність.

Література [7; 8; 10]

Тема 14. Система національних рахунків. Використання системи національних рахунків для аналізу зв'язків в економіці. Моделі системи національних рахунків

Поняття системи національних рахунків і завдання статистики. Групування в системі національних рахунків. Використання системи національних рахунків для аналізу зв'язків в економіці. Взаємозв'язок між рахунками. Взаємозв'язок системи національних рахунків і балансу народного господарства. Динамічні моделі системи національних рахунків. Моделі системи національних рахунків при вивченні пропорційності розвитку економіки.

Література [5; 7; 8; 10]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Студенти денної та вечірньої форм навчання контрольну роботу здають на практичних заняттях у формі відповідей на запитання контрольної роботи і розв'язують задачі з кожної теми.

Студенти заочної форми навчання виконують письмову контрольну роботу.

Контрольну роботу студенти подають у встановлені графіком терміни.

Виконуючи контрольну роботу, слід дотримуватись таких правил:

1. Зазначити варіант контрольної роботи. Навести зміст задач.
2. Подати розв'язок задач у вигляді відповідних статистичних документів з докладними розрахунками й коротким поясненням.
3. Оформити результати розв'язання задач у формі статистичних таблиць, графіків, діаграм.
4. Проаналізувати розраховані дані з урахуванням економічного змісту показника.
5. У кінці контрольної роботи навести список використаної літератури.

Варіант контрольної роботи студент обирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Варіант контрольної роботи
А–Б	1
В–Д	2
Е–Й	3
К, Л	4
М, Н	5
О, П	6
Р, С	7
Т, У	8
Ф–Ч	9
Ш–Я	10

Контрольна робота, виконана не за своїм варіантом, не зараховується.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Статистика національного багатства. Показники обсягу, структури та динаміки національного багатства.

2. Статистичне вивчення продуктивності праці. Визначення рівня продуктивності праці, аналіз її динаміки.

3. Коефіцієнт народжуваності за 2001 р. у районі становив 23,6 ‰. Частка жінок у віці від 15 до 49 років у загальній чисельності населення становила 29 ‰. У 2001 р. народилося 848 дітей.

Визначити спеціальний коефіцієнт народжуваності та середньорічну чисельність населення району.

4. За наведеними в таблиці даними визначити показники використання основних фондів у базовому та звітному періодах, додатковий обсяг продукції, отриманий у звітному періоді за рахунок збільшення основних фондів та за рахунок їх кращого використання.

тис. грн.

Показник	Період	
	базовий	звітний
Обсяг продукції промислового підприємства	3400	4240
Середньорічна вартість основних фондів за повною первісною вартістю	2245	2360

5. Тривалість обігу оборотних фондів скоротилася на 7 ‰, а обсяг реалізації підвищився на 20 ‰. Як змінився середній залишок оборотних фондів?

6. Відомо, що за червень по підприємству відпрацьовано 57450 люд.-днів, неявки на роботу — 8900 люд.-днів, у тому числі святкові та вихідні — 5200 люд.-днів, чергові відпустки — 2440 люд.-днів. Кількість робочих днів на підприємстві у червні — 23.

Визначити календарний, табельний, максимально можливий фонди робочого часу, середньоспискову, середньоявочну і середню кількість тих, хто фактично працював.

7. Визначити індекси продуктивності праці окремо в рослинництві та тваринництві, а також в цілому по сільському господарству (змінного складу, постійного складу та структурних зрушень), приріст валової продукції сільського господарства за рахунок окремих факторів.

Галузь	Обсяг валової продукції у порівняльних цінах, тис. грн.		Кількість відпрацьованих люд.-днів	
	Базовий період	Звітний період	Базовий період	Звітний період
Рослинництво	1800	2100	61000	65000
Тваринництво	2200	2340	68400	71300

Варіант 2

1. Статистичне вивчення оборотних фондів. Статистичні показники використання оборотних фондів.

2. Статистичний аналіз динаміки середньої заробітної плати.

3. Чисельність населення області на початок року становила 2400 тис. чол., а на кінець року — 2500 тис. чол. Протягом року народилося 35 тис. чол., померло 12 тис. чол., у тому числі дітей до одного року — 120, з них 75 дітей народження цього року і 45 дітей народження попереднього року. Чисельність тих, які народилися у попередньому році, становила 32400. Питома вага жінок у віці 15–49 років у загальній чисельності населення становила 32 %.

Визначити:

- 1) загальні показники природного руху населення;
- 2) коефіцієнти дитячої смертності;
- 3) спеціальний коефіцієнт народжуваності.

4. У базовому році введено в дію основних фондів на суму 6 млн грн. За п'ять років функціонування їх знос становить 15 %. У звітному році в результаті переоцінки вартість фондів знизилася на 12 %.

Визначити:

- 1) повну первісну вартість основних фондів;
- 2) первісну вартість за винятком зносу;
- 3) повну відновлювану вартість;
- 4) відновлювану вартість за винятком зносу.

5. На металургійному заводі у звітному періоді в доменному цеху виплавлено чавуну на 9300 тис. грн, з якого у мартенівський цех передано і перероблено на сталь чавуну на суму 7200 тис. грн, а інший чавун відпущено за межі підприємства.

Мартенівський цех виплавив сталі на суму 9200 тис. грн. Сталь повністю передано на переробку у прокатний цех, де у звітному періоді було вироблено прокату на суму 10700 тис. грн.

Робіт з капітального ремонту власного обладнання виконано на суму 300 тис. грн. Товарну продукцію оплачено. Крім того, надійшли платежі за продукцію, відвантажену в попередньому періоді на суму 25 тис. грн.

Визначити обсяг:

- 1) валового виробничого обороту, внутрішньовиробничого обороту;
- 2) валової продукції;
- 3) товарної продукції;
- 4) реалізованої продукції.

6. Відомі такі дані про фермерське господарство:

Культура	Посівна площа, га		Врожайність, ц/га	
	Базовий період	Звітний період	Базовий період	Звітний період
Пшениця озима	600	900	28	32
Жито озиме	250	320	18	22

Визначити:

- 1) середню врожайність з обох культур за кожний рік;
- 2) індивідуальні індекси врожайності;
- 3) загальні індекси врожайності змінного, постійного складу та структурних зрушень;
- 4) індекс валового збору.

Пояснити економічний зміст і значення загальних індексів врожайності.

7. Підприємство почало працювати з 20 серпня 2000 р. Визначити середньоспискову чисельність персоналу цього підприємства за серпень, якщо чисельність персоналу за списком була такою:

20 серпня — 1800 чол.	26 серпня — 2692 чол.
21 серпня — 2630 чол.	27 серпня — 2695 чол.
22 серпня — вихідний день	28 серпня — 2696 чол.
23 серпня — 2635 чол.	29 серпня — вихідний день
24 серпня — 2652 чол.	30 серпня — 2710 чол.
25 серпня — 2684 чол.	31 серпня — 2730 чол.

Варіант 3

1. Основні показники статистики населення.

2. Вимірювання витрат робочого часу. Показники використання робочого часу та робочого періоду.

3. Розрахувати чисельність населення, яка буде через 5 років, якщо чисельність населення у звітному році становить 2 млн чол., загальний коефіцієнт смертності — 9 %, коефіцієнт прибуття — 6 %, коефіцієнт вибуття — 3 %, коефіцієнт народжуваності — 7 %.

4. Повна первісна вартість основних фондів підприємства на початок року становила 2000 тис. грн, залишкова — 1500 тис. грн. Протягом року надійшло нових фондів на 130 тис. грн (термін введення в експлуатацію — 20 травня) та вибуло від зносу за повною первісною вартістю на 124 тис. грн (дата вибуття — 1 жовтня). Річна норма амортизації на реновацію — 8 %.

Визначити середньорічну повну вартість основних фондів, суму амортизаційних відрахувань, а також коефіцієнт зносу та придатності.

5. На машинобудівному підприємстві за звітний період було вироблено готових виробів із своєї сировини на суму 62400 тис. грн, з сировини замовника — на 510 тис. грн (вартість сировини замовника — 310 тис. грн), напівфабрикатів — на 23410 тис. грн, у тому числі спожито у виробництві — на 20310 тис. грн, а решту реалізовано за межі підприємства.

У звітному періоді виконано робіт з капітального ремонту устаткування свого підприємства на суму 250 тис. грн.

Залишки незавершеного виробництва на початок звітної періоду становили 1240 тис. грн, а на кінець звітної періоду — 1420 тис. грн.

Визначити валовий виробничий оборот, валову й товарну продукцію підприємства.

6. Визначити індекси врожайності змінної, постійного складу та індекс впливу зміни структури посівних площ на зміну середньої врожайності за наведеними даними.

Зробити економічний аналіз розрахованих показників.

Культура	Посівна площа, га		Врожайність, ц/га	
	Базовий період	Звітний період	Базовий період	Звітний період
Пшениця	400	500	23	28
Жито	200	120	15	17
Овес	150	140	14	18

7. Відомі такі дані діяльності будівельної організації за місяць:

Показник	Період	
	базовий	звітний
Середньоспиксова чисельність робітників на будівельно-монтажних роботах, чол.	300	280
Фонд заробітної плати робітників на будівельно-монтажних роботах, тис. грн.	800	750

Визначити:

- 1) динаміку середньої заробітної плати;
- 2) абсолютну економію фонду заробітної плати за рахунок:
 - зменшення чисельності робітників;
 - зміни їх середньої заробітної плати.

Варіант 4

1. Статистичне вивчення споживання населенням матеріальних благ і послуг.
2. Статистика основних виробничих фондів.
3. Чисельність населення населеного пункту становить 45 тис. чол. Протягом року народилося 120 чол., померло 40 чол., прибуло 50 чол., вибуло 12 чол.

Визначити чисельність населення через 5 років, умовно приймаючи, що всі коефіцієнти динаміки чисельності населення залишаються незмінними.

4. Відомі такі дані по підприємству:

Показник	Рік	
	базовий	звітний
Обсяг продукції у порівняльних цінах, тис. грн.	5000	8000
Середньорічна повна вартість основних виробничих фондів, тис. грн.	1200	1600

Визначити абсолютний приріст валової продукції у звітному році порівняно з базовим за рахунок зміни:

- а) обсягу основних фондів;
- б) фондівдачі.

5. У звітному періоді заводом (у фактично діючих цінах) в основних цехах було вироблено готових виробів на суму 4200 тис. грн, з них відвантажено покупцям і сплачено ними 3800 тис. грн, вироблено напівфа-

брикатів на суму 2350 тис. грн, фактично спожито у своєму виробництві — на 1200 тис. грн, призначено до реалізації — на 900 тис. грн, реалізовано — на 800 тис. грн, виконано робіт промислового характеру за замовленням зі сторони (роботи оплачені) — на 380 тис. грн.

Виконано ремонт заводського виробничого устаткування: капітальний на суму 340 тис. грн, поточний — на 120 тис. грн; залишки незавершеного виробництва на початок року — 300 тис. грн, на кінець року — 210 тис. грн. Крім того, надійшли платежі на суму 760 тис. грн за продукцію, відвантажену в кінці попереднього періоду.

Визначити валовий оборот, обсяг валової, товарної й реалізованої продукції.

6. Обчислити загальний індекс собівартості продукції, а також абсолютну суму економії (перевитрат) від зміни собівартості за такими даними:

Виріб	Фактично вироблено у звітному періоді, тис. шт.	Фактична собівартість одиниці продукції, грн.	
		Базовий період	Звітний період
№ 1	1200	120	110
№ 2	900	210	180
№ 3	600	180	200

7. На промисловому підприємстві за рік всього прийнято 350 чол., всього вибуло 180 чол.

У числі тих, що вибули:

переведені на інші підприємства, будови, організації	чол.	8
вибули у зв'язку з закінченням робіт і строку угоди		12
вибули у зв'язку з переходом на навчання, призовом до армії, виходом на пенсію та з інших причин, передбачених законом		90
звільнені за власним бажанням		30
звільнені за прогули та інші порушення трудової дисципліни		10

Визначити відносні показники обороту працівників з прийняття, вибуття і показники плинності робочої сили.

Варіант 5

1. Статистика життєвого рівня населення. Аналіз динаміки.
2. Статистичний аналіз рівня та динаміки продуктивності праці у вартісному та трудовому вигляді.
3. За шість років чисельність населення країни змінилось так: на початок звітного періоду чисельність населення становила 51 млн чол., на початок базового — 52,7 млн чол. Визначити показники динаміки чисельності населення. Визначити перспективну можливу чисельність населення через 6 років.
4. За даними діяльності промислового підприємства визначити показники використання основних фондів у базовому та звітному періодах, додатковий обсяг продукції, отриманий у звітному періоді за рахунок зміни основних фондів і їх кращого використання.

тис. грн.

Показник	Період	
	базовий	звітний
Обсяг продукції	4300	5800
Середньорічна вартість основних виробничих фондів за повною первісною вартістю	2240	2380

5. Відомі такі дані:

тис. грн.

Показник	Квартал	
	I	II
Обсяг реалізованої продукції	400	450
Середні залишки оборотних засобів	80	68

Визначити:

- 1) кількість оборотів оборотних засобів і тривалість одного обороту;
 - 2) суму вивільнених (додатково залучених) коштів за рахунок зміни швидкості обороту оборотних засобів.
6. Визначити обсяг валового обороту, валової продукції, товарної продукції, відвантаженої й реалізованої продукції за звітний період на машинобудівному заводі за такими даними:

Виготовлено готової продукції	тис. грн. 3800
У тому числі:	
відвантажено	3400
з них оплачено	3100
Виготовлено напівфабрикатів	2200
У тому числі:	
спожито у власному виробництві	1800
призначено до реалізації	120
відвантажено	280
оплачено	70
Виконано робіт промислового характеру за замовленням	230
Виконано ремонт устаткування свого підприємства	150
Залишки незавершеного виробництва:	
на початок періоду	80
на кінець періоду	120
Реалізовано продукції, що була виготовлена у попередньому періоді	450

7. За наведеними у таблиці даними визначити динаміку продуктивності праці по кожному виду продукції, загальні індекси продуктивності праці, проаналізувати результати.

Вид продукції	Виготовлено продукції, шт.		Витрати праці на одиницю продукції, люд.-год.	
	Базовий період	Звітний період	Базовий період	Звітний період
А	5300	5800	3,4	3,1
Б	8400	8300	5	4,3

Варіант 6

1. Статистичне вивчення робочої сили та робочого часу.
2. Статистичні показники продукції промисловості.
3. Відомі такі дані про наявність виробничих основних фондів й обсяг продукції підприємства за два періоди:

	тис. грн.	
Показник	Період	
	базовий	звітний
Середньорічна вартість основних виробничих фондів у порівняльних цінах	400	480
Обсяг товарної продукції	1100	1200
Середньорічна чисельність промислово-виробничого персоналу, чол.	1200	1280

Визначити:

- 1) показники фондомісткості і фондівіддачі за періодами;
- 2) показники фондоозброєності праці;
- 3) темпи зростання основних фондів, фондівіддачі, фондомісткості та фондоозброєності праці;
- 4) абсолютний приріст обсягу товарної продукції за рахунок приросту основних виробничих фондів і за рахунок зміни ефективності їх використання.

Зробити висновки.

4. Меблева фабрика виготовила у звітному періоді меблів зі своєї сировини на суму 12 млн грн, із сировини замовника — на 1,4 млн грн. Вартість сировини замовника — 240 тис. грн.

Вироблено напівфабрикатів на суму 4 млн грн, з них спожито у виробництві на суму 2,5 млн грн, а решта відвантажені іншій фабриці, яка їх оплатила.

Залишки готової продукції (меблів) на фабриці на початок звітного періоду становили 300 тис. грн, на кінець періоду — 500 тис. грн.

Визначити:

- 1) обсяг валового обороту;
- 2) обсяг валової, товарної та реалізованої продукції.

5. Відомі такі дані про розмір посівних площ та врожайність овочів у колгоспі:

Овочі	Посівна площа, га		Врожайність, ц/га	
	Базовий період	Звітний період	Базовий період	Звітний період
Огірки	25	30	110	120
Помідори	38	42	100	140
Капуста	12	15	170	180

Визначити:

- 1) загальний індекс валового збору овочів;
- 2) індекси врожайності окремих овочевих культур;
- 3) загальні індекси врожайності змінного, постійного складу та індекс впливу зміни структури посівних площ на динаміку врожайності.

6. За даними табельного обліку промислового підприємства сума явок на роботу за січень становила 83500 люд.-днів, а сума неявок — 10600 люд.-днів, цілоденні простої — 140 люд.-днів.

Визначити середньоспискову чисельність працівників, питому вагу цілоденних простоїв, а також коефіцієнти використання календарного та максимально можливого фондів робочого часу, якщо відомо, що у зв'язку з черговими відпустками й вихідними днями неявки становили 2300 люд.-днів.

7. Визначити приріст чистої продукції за рахунок зміни відпрацьованого часу, продуктивності праці й економії матеріальних витрат за такими даними:

Показник	Період	
	базовий	звітний
Обсяг валової продукції у порівняльних цінах, тис. грн.	5000	6200
Матеріальні витрати в порівняльних цінах, тис. грн.	2500	2800
Відпрацьований час, тис. люд.-днів	105	120

Варіант 7

1. Статистичне вивчення структури основних виробничих фондів. Види оцінок, показники зносу та норм амортизації.

2. Статистика трудових ресурсів. Основні статистичні показники.

3. Населення району в середньому за рік становило 67400 чол., у тому числі жінок у віці від 15 до 49 років — 24380. Протягом року народилось 120 чол., померло 30 чол.

Визначити коефіцієнти народжуваності, смертності, природного приросту населення, спеціальний коефіцієнт народжуваності.

4. Відомі такі дані по двох галузях машинобудування міста:

Галузь	Товарна продукція, млн. грн.		Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн.	
	Базовий період	Звітний період	Базовий період	Звітний період
А	540	580	2300	2450
Б	610	650	3400	3800

Визначити індекси фондівіддачі змінного, постійного складу і впливу структурних зрушень.

5. Обсяг реалізації продукції за місяць підприємству встановлено у розмірі 30 млн грн. Фактично вироблено готових виробів на суму 28 млн грн, з них реалізовано у звітному періоді на суму 27,9 млн грн.

Залишки нереалізованої готової продукції на складі заводу на початок звітнього місяця становили 300 тис. грн, а на кінець — 400 тис. грн.

Передано на склад для реалізації напівфабрикатів власного виробітку на 3,4 млн грн. Із загальної кількості напівфабрикатів, які передані на склад, реалізовано на суму 2,2 млн грн.

Роботи промислового характеру, оплачені замовником, становили 200 тис. грн, роботи з капітального ремонту свого обладнання — 180 тис. грн.

Усі дані наведено в оптових цінах підприємства, прийнятих у плані.

Визначити обсяг:

- 1) товарної продукції;
- 2) реалізованої продукції.

6. Виробництво зерна у сільгоспоб'єднанні характеризується такими даними:

Культура	Валовий збір, ц		Посівна площа, га	
	Базовий період	Звітний період	Базовий період	Звітний період
Пшениця озима	20300	32000	500	700
Пшениця яра	3200	4300	200	300
Ячмінь	5000	4800	600	400

Визначити:

- 1) загальні індекси врожайності змінного, постійного складу та індекс впливу зміни структури посівних площ на динаміку врожайності;
- 2) загальні індекси посівної площі і валового збору та їх взаємозв'язок з індексом врожайності;
- 3) приріст валового збору за рахунок розширення посівної площі та зміни середньої врожайності зернових культур.

7. Визначити індекс реальної заробітної плати робітників і службовців, якщо фонд заробітної плати у звітному періоді зріс на 12,5 %, сере-

дньоспискова чисельність працівників збільшилась на 2,8 %, а купівельна спроможність грівні знизилась на 3,4 %.

Варіант 8

1. Статистичні показники використання промислового устаткування.
2. Статистика оплати праці.
3. Відомі такі дані про чисельність населення міста за рік:

	тис. чол.
Чисельність постійного населення на 1 січня	450
Чисельність тих, хто тимчасово проживає, на 1 січня	18
З числа постійного населення на 1 січня були відсутні	10
Померло за рік	8,5
Народилося	11
Повернулося на постійне проживання із числа тимчасово відсутніх	4
Виїхало постійних жителів в інші міста на постійне проживання	5
Чисельність жінок у віці від 15 до 49 років:	
а) на початок року	150
б) на кінець року	160

Визначити:

- 1) чисельність наявного населення на початок і кінець року;
 - 2) чисельність постійного населення на кінець року;
 - 3) середньорічну чисельність наявного і постійного населення і жінок фертильного віку;
 - 4) коефіцієнти народжуваності, смертності, життєвості, природного приросту і коефіцієнт плодovitості.
4. Відомі такі дані по галузі промисловості:

Показник	Період	
	базовий	звітний
Обсяг випуску продукції у порівняльних цінах, млн грн.	3000	3400
Середньоспискова чисельність працівників, чол.	880	940

Визначити вплив на абсолютну зміну обсягу продукції окремих факторів:

- а) зміни чисельності працівників;

б) зміни продуктивності праці.

4. Виходячи з наведених у таблиці даних розрахувати індекси середньої фондівдачі на двох підприємствах.

Показник	Підприємство	
	№ 1	№ 2
Обсяг товарної продукції, тис. грн.:		
базовий період	5000	8000
звітний період	10000	12100
Основні фонди, тис. грн.:		
базовий період	400	600
звітний період	580	800

5. Відомі такі дані щодо промислового підприємства:

Групи робітників	Середня місячна чисельність, чол.		Середня місячна заробітна плата, грн.	
	Базовий період	Звітний період	Базовий період	Звітний період
Кваліфіковані	400	600	500	600
Некваліфіковані	300	350	150	200

Визначити:

- 1) індекси середньої заробітної плати кожної групи;
- 2) загальні індекси заробітної плати робітників:
 - а) змінного складу;
 - б) постійного складу;
- 3) індекс впливу структурних зрушень на зміну середньої заробітної плати робітників;
- 4) індекс фонду заробітної плати.

Пояснити економічний зміст і значення загальних індексів заробітної плати змінного й постійного складу.

7. Відомі такі дані про обсяг продукції і матеріальні витрати за два періоди:

Показник	Період	
	базовий	звітний
Обсяг валової продукції в порівняльних цінах, млн грн.	25	32
Матеріальні витрати в порівняльних цінах, млн грн.	10,3	12,4
Середня чисельність зайнятих у сфері матеріального виробництва, тис. чол.	5050	6080

Визначити:

- 1) продуктивність праці в кожному періоді;
- 2) чисту продукцію;
- 3) приріст чистої продукції за рахунок зміни витрат праці, продуктивності праці й частки матеріальних витрат.

Варіант 9

1. Статистичне вивчення ефективності суспільного виробництва.

2. Статистика матеріаломісткості продукції.

3. Середньорічна чисельність населення району становить 280 тис. чол. Коефіцієнт народжуваності — 25 ‰, коефіцієнт смертності — 10 ‰, коефіцієнт механічного приросту населення — 8 ‰.

Визначити чисельність населення району через 5 років.

4. Повна первісна вартість основних фондів на початок року становила 2320 тис. грн, сума зносу на початок року — 160 тис. грн, введено нових основних фондів — 500 тис. грн, вибуло у зв'язку із зносом (ліквідаційна вартість) — 10 тис. грн, їх повна первісна вартість — 180 тис. грн. Річна норма амортизації — 8 ‰.

Розрахувати вартість основних фондів на кінець року за повною і залишковою вартістю.

5. Завод виробив готових виробів зі своєї сировини на суму 930 тис. грн, із сировини замовника — на 20 тис. грн, у тому числі вартість сировини замовника становить 8 тис. грн, напівфабрикатів — на 320 тис. грн, у тому числі спожито у промисловому виробництві — на 130 тис. грн. Інші реалізовано за межі підприємства.

На капітальний ремонт устаткування витратили 20 тис. грн. Залишки незавершеного виробництва на початок періоду становили 40 тис. грн, а на кінець — 48 тис. грн.

Визначити обсяг валового обороту, валової продукції, товарної продукції.

6. Відомі такі дані про виробництво і собівартість однорідної продукції:

Підприємство	Вироблено, тис. од.		Собівартість одиниці, грн.	
	Базовий період	Звітний період	Базовий період	Звітний період
№ 1	30	45	40	50
№ 2	12	18	60	55

Визначити:

- 1) індекси собівартості продукції на кожному підприємстві;
- 2) середню собівартість одиниці продукції на двох підприємствах у цілому за кожний період;
- 3) індекси собівартості продукції на двох підприємствах разом:
 - а) змінного складу;
 - б) постійного складу;
 - в) структурних зрушень.

7. За місяць (30 днів) сума явок на роботу дорівнювала 58200 люд.-днів, сума неявок 2400 люд.-днів, у тому числі 1300 люд.-днів святкові й вихідні і 800 люд.-днів — чергові відпустки. У кількості явок враховано цілоденні простой (210 люд.-днів).

Визначити:

- 1) календарний, табельний і максимально можливий фонди робочого часу;
- 2) коефіцієнти використання календарного і максимально можливого фондів робочого часу;
- 3) середньосписову чисельність працівників і середню чисельність тих, хто фактично працював, якщо кількість робочих днів у місяці 26.

Варіант 10

1. Статистика національного доходу та валового національного продукту.
2. Показники статистики соціальних умов життя населення.
3. Відомі такі дані по підприємству:

Показник	Період	
	базовий	звітний
Випуск продукції в оптових цінах, тис. грн.	800	920
Середньосписова чисельність промислово-виробничого персоналу, чол.	1100	1200

Визначити зміну випуску продукції за рахунок зміни виробітку та чисельності працюючих.

4. Середні залишки нормативних оборотних засобів будівельного управління за I квартал становили 840 тис. грн, залишки на 1 квітня — 1240 тис. грн, на 1 травня — 1400 тис. грн, на 1 червня — 1320 тис. грн і на 1 липня — 1420 тис. грн.

Обсяг виконаних будівельно-монтажних робіт за перше півріччя склав 2320 тис. грн.

Визначити показники оборотності оборотних засобів:

- 1) кількість оборотів;
- 2) тривалість одного обороту у днях.

5. Визначити індекс реальної заробітної плати робітників і службовців підприємства, якщо фонд заробітної плати у звітному періоді збільшився на 9,5 %.

Середньоспискова чисельність працівників збільшилася на 2,5 %, а купівельна спроможність гривні знизилась на 2,8 %.

6. Виробництво зерна у фермерському господарстві характеризується такими даними:

Культура	Валовий збір, ц		Врожайність, ц/га	
	Базовий період	Звітний період	Базовий період	Звітний період
Пшениця	2300	2500	32	34
Ячмінь	800	900	22	24
Кукурудза	1200	1300	30	29

Визначити:

- 1) індивідуальні індекси врожайності;
- 2) загальні індекси середньої врожайності змінного та постійного складу й індекс впливу зміни структури посівних площ.

7. У базовому році на виробництво 800 т продукції було витрачено 400 люд.-год, а у звітному році на виробництво 1500 т продукції — 500 люд.-год.

Визначити, скільки тонн загального обсягу продукції одержано за рахунок:

- 1) зміни витрат робочого часу;
- 2) підвищення продуктивності праці.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Предмет економічної статистики.
2. Завдання та зміст економічної статистики.
3. Класифікація галузей народного господарства.
4. Склад і функції галузей матеріального виробництва.
5. Склад і функції невиробничої сфери.
6. Система показників економічної статистики.
7. Поняття населення. Завдання статистики населення.
8. Яке населення називають постійним, наявним?
9. Як обчислюється середня чисельність населення?
10. Показники зміни чисельності населення у часі.
11. Показники природного руху населення і трудових ресурсів.
12. Показники механічного руху населення і трудових ресурсів.
13. Методи обчислення перспективної чисельності населення й трудових ресурсів.
14. Основні групування населення.
15. Джерела інформації про чисельність і склад населення.
16. Поняття таблиць смертності.
17. Поняття національного багатства, його обсяг і структура.
18. Поняття та класифікація основних виробничих фондів.
19. Види оцінки основних фондів.
20. Поняття й показники амортизації основних фондів.
21. Показники технічного стану основних фондів.
22. Система показників використання основних фондів.
23. Баланси основних фондів і показники їх руху.
24. Показники динаміки фондівдачі.
25. Показники фондоозброєності праці.
26. Коефіцієнт змінності роботи устаткування.
27. Показники використання виробничого устаткування.
28. Джерело статистичної інформації про основні фонди та устаткування.
29. Поняття й структура сукупного суспільного продукту.
30. Види продукції за ступенем готовності в галузях матеріального виробництва.
31. Натуральні та вартісні показники сукупного суспільного продукту.
32. Показники продукції у натуральному та умовно-натуральному вираженні.
33. Показники продукції промисловості у вартісному вираженні.
34. Визначення валового обігу промислового підприємства.
35. Визначення валової продукції промислового підприємства.
36. Визначення товарної продукції промислового підприємства.
37. Визначення реалізованої продукції промислового підприємства.

38. Зв'язок вартісних показників обсягу продукції.
39. Як обчислюється показник виконання договірних зобов'язань за поставками (реалізацією продукції)?
40. Методика аналізу ритмічності випуску продукції.
41. Методика визначення рівня виконання плану за обсягом випуску продукції та асортиментом.
42. Поняття трудових ресурсів. Статистика чисельності працівників.
43. Завдання статистики робочої сили й робочого часу.
44. Методи розрахунку середньоспискової чисельності працівників.
45. Показники чисельності та динаміки робочої сили.
46. Методика розрахунку та економічна інтерпретація коефіцієнта змінності.
47. Статистика використання робочого часу.
48. Поняття продуктивності праці, завдання статистики продуктивності праці.
49. Основні показники рівня продуктивності праці.
50. Аналіз динаміки продуктивності праці у натуральному вираженні.
51. Аналіз динаміки продуктивності праці у вартісному вираженні.
52. Показники продуктивності праці у трудовому вигляді.
53. Взаємозв'язок прямих й обернених показників продуктивності праці.
54. Навести показники виконання норм виробітку й методику їх визначення.
55. Розрахунок і взаємозв'язок показників середньої продуктивності праці.
56. Методика динаміки обсягу продукції за рахунок чисельності працівників та продуктивності праці.
57. Поняття оплати праці та завдання її статистичного вивчення.
58. Система показників рівня оплати праці.
59. Фонди оплати праці, їх аналіз.
60. Показники рівня і динаміки середньої заробітної плати.
61. Зв'язок індексу середньої заробітної плати та індексу фонду оплати праці.
62. Поняття національного доходу та валового національного продукту.
63. Обчислення обсягу й структури національного доходу.
64. Виробничий метод розрахунку обсягу національного доходу.
65. Розподільний метод розрахунку національного доходу.
66. Розрахунок національного доходу методом кінцевого використання.
67. Обчислення динаміки національного доходу.
68. Визначення приросту національного доходу за рахунок окремих факторів.
69. Статистика валового національного продукту.
70. Статистика показників життєвого рівня населення.

71. Статистика доходів населення.
72. Склад і динаміка доходів населення.
73. Аналіз диференціації населення за рівнем доходу.
74. Оцінка рівня реальних доходів.
75. Показники статистики бюджетів сімей.
76. Показники статистики соціальних умов життя населення.
77. Статистика споживання населенням матеріальних благ і послуг.
78. Показники обсягу та структури споживання.
79. Групування, що використовуються при аналізі споживання.
80. Натуральні та вартісні показники споживання.
81. Показники динаміки споживання.
82. Статистичні моделі споживання.
83. Поняття ефективності суспільного виробництва і завдання її статистичного вивчення.
84. Система показників оцінки ефективності суспільного виробництва.
85. Аналіз статистики та динаміки ефективності.
86. Моделі ефективності.
87. Загальні та часткові показники ефективності.
88. Поняття системи національних рахунків.
89. Групування в системі національних рахунків.
90. Системи рахунків.
91. Взаємозв'язок системи національних рахунків і балансу народного господарства.
92. Використання системи національних рахунків для аналізу економічних зв'язків.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Державна* програма переходу на міжнародну систему обліку і статистики. — К.: Мін-во статистики України, 1992.
2. *Закон* України “Про державну статистику”. — К., 1992.
3. *Захожай В. Б.* Основи статистики. — К.: МАУП, 1998.
4. *Захожай В. Б., Попов В. І., Коваленко О. В.* Практикум з основ статистики. — К.: МАУП, 2001.
5. *Національні* рахунки України: Стат. зб. — К., 1995.
6. *Курс* социально-экономической статистики: Учебник / Под ред. М. Г. Назарова. — М., 2000.
7. *Статистика*: Підручник / За ред. С. С. Герасименка. — К.: Вища шк., 2000.

8. *Статистичний щорічник “Україна в цифрах 2000”*. — К.: Техніка, 2001.
9. *Экономическая статистика* / Ю. Н. Иванов, Е. Е. Казаринова и др. — М.: ИНФРА-М, 2000.
10. *Федорченко В. С.* Экономическая статистика: Метод. разработка. — К.: МАУП, 2000.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Статистика”.....	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Статистика”.....	4
Вказівки до виконання контрольної роботи	7
Завдання для контрольних робіт.....	8
Питання для самоконтролю.....	25
Список рекомендованої літератури.....	27

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерна верстка

Н. В. Медведєва
О. С. Кавуненко
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-1070

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП